

KÖZÉPISKOLA 2. ÓRA

Készítette az EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001
„Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című projekt
Népegészségügyi alprojekt A/III. munkacsoportja.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Eredménytermék készítésének dátuma:
2019.01.15.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FOGLALKOZÁSTERV 45 perces tanóra

Célcsoport/osztály: 12. osztály (2. tanóra)

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: 2. Társadalmi együttélés- többség és kisebbség

Órakeret/Időtartam: 45 perces tanóra

1. Feldolgozandó ismeretek: Társadalmi együttélés

2. Kulcsfogalmak: alkalmazkodás, konformitás, többség, kisebbség

3. Kapcsolódás a tantárgyak között: történelem, etika, földrajz

4. Kapcsolódás a többi modul között:

5. A foglalkozás fejlesztési eredményei: A tanuló:

- Megismeri a konformitás fogalmát, képes saját példákat megfogalmazni ezzel kapcsolatban
- Megérti a többség, kisebbség fogalmait
- Megérti és játékon keresztül megtapasztalja a társadalmi esélyegyenlőség fontosságát

6. Témakörhöz kapcsolódó, felhasználható források a pedagógusnak:

Farkas Aranka- Horváth Kornélia: Mi a pálya? Életpálya- építési kompetenciák fejlesztése a 7. évfolyam számára, Apáczai Kiadó, Celldömölk 2010.

Lázár Ildikó: 39 interkulturális játék, Ötlettár tanároknak az interkulturális kompetencia és csoportdinamika fejlesztéséhez, Bölcsészeti és Művészetpedagógiai anyagok 9., ELTE. 2015.

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
7 perc	A tanulók felkészülnek arra, hogy mivel fognak foglalkozni az órán, ráhangolódnak a témára. Konformitás fogalom megismerése.	<u>I. Az óra/foglalkozás bevezetése</u> <u>Óra előtti szervezés</u> – szellőztetés, a foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése. Mivel mozgásos feladatok lesznek érdemes a padokat oldalra tenni, a székeket kör alakban elrendezni a teremben. <u>Ráhangelés:</u> Az emberek igen sokfélék. A társas élet egyik rejtélye, hogy a nagyon különböző egyének miként képesek sikeresen együtt élni, együttműködni csoportokban, közösségekben és társadalmakban. Úgy tűnik, az emberek általában alkalmazkodnak egymáshoz. Az alkalmazkodás képessége azt jelenti, hogy felismerjük és elfogadjuk azoknak a csoportoknak a hagyományait, normáit, amelyekhez tartozunk. Minden emberi csoport azért létezhet, mert megvan bennünk az alkalmazkodás képessége. A <u>konformitás</u> azt jelenti, hogy az egyén megváltoztatja véleményét vagy viselkedését a csoport nyomása hatására.	frontális közlés	
3 perc	Konformitás fogalom megismerése.	Egy érdekes pszichológiai kísérletet szeretnék elmesélni nektek! (A feladatlap) Próbáljunk példákat gyűjteni a mindennapokban a konformitásra! Pl.: divatirányzatok követése, közös tévhit, kiközösítésben való együttműködés... stb.	plenáris megbeszélés	A-feladatlap (Asch kísérletének leírása.) Érdekes az ábrát kinagyítva megmutatni vagy felrajzolni a táblára.

	<p>A diákok a konformizmus kapcsán elgondolkoznak a többség-kisebbség kapcsolatán.</p>	<p>Asch kísérletében nyilvánvaló, hogy a többség erős nyomást képes gyakorolni a kisebbségre. (Ha a kiegészítést is ismertetjük a diákokkal, akkor a kisebbség befolyásolási képessége is szóba kerül.) A társadalmunkban ugyanígy vannak többségi és kisebbségi csoportok. Az, hogy ki számít kisebbségnek, attól függ, hogyan határozzuk meg a többséget.</p> <p>Mi jut eszetekbe arról a szóról, hogy „kisebbség”? Ki mindenki lehet „kisebbség”? Ti milyen kisebbség tagjai vagytok? (Pl. gyerekek a felnőttek között) Fontos, hogy valamilyen módon megfogalmazódjon, hogy kisebbségi helyzetbe bárki kerülhet, ez csak környezet kérdése.</p> <p>(Táblára gyűjtjük az asszociációkat.)</p>	plenáris megbeszélés	Tábla
10 perc	<p>A tanulók néhány gondolat mentén elmélyednek a többség-kisebbség kérdésében, attitűdjüknek megfelelően választanak, hogy mi számukra a rokonszenves megfogalmazás, ezt saját szavaikkal is megerősítik.</p>	<p>II. Mit jelent számodra a többség- kisebbség kérdése?</p> <p>A következő feladathoz, hoztam nektek négy idézetet a többség- kisebbségek témájával kapcsolatban. Ezeket elhelyezem az osztályterem négy sarkában. Arra kérlek titeket, hogy sétáljatok körbe, olvassátok el az idézeteket és álljatok ahhoz, amelyik számotokra a leginkább rokonszenves gondolatot fogalmazza meg.</p> <p>Most, hogy választottatok néhány embert megkérdezek, hogy miért így alakult a választása. Mit jelent számodra ez az idézet? Esetleg eszedbe jutott róla valamilyen élményed, tapasztalatod?</p>	Egyéni, majd nagycsoportos megbeszélés	B-jelű feladatlapról az idézetek kinyomtatása legalább A4-es méretben

24,5 perc	<p>A tanulók egy olyan gyakorlatban vesznek részt, amelyben véletlenszerű szerepeken keresztül megtapasztalhatják, hogyan hat a társadalmi egyenlőtlenség az egyéni boldogulásra.</p> <p>Fogalmak:</p> <p>Egyenlőtlenség: Az egyén és családok helyzete a társadalomban sok szempontból nagy különbségeket mutat. Ilyenek a jövedelem, a vagyon, a munkakörülmények, a lakásviszonyok, a műveltség, az egészségügyi állapot. A felsoroltak mind a társadalmi pozíciók közötti egyenlőtlenségek.</p>	<p>III. Az esélyegyenlőség hiánya, a kirekesztettség kérdése, egyéni és társadalmi következményei</p> <p>A következő gyakorlatban mindenki kap egy szerepkártyát. ezt véletlenszerűen fogjátok kihúzni. Utána mindenki kap fél percet, hogy elképzelje az új szerepében milyen az élete, családja, otthona, hogyan telik egy napja. Kérlek, ezt csöndben tegyétek, ne zavarjátok egymást! Ne áruljátok el, hogy mi van a kártyátokon!</p> <p>Ezután álljatok egymás mellé, egy képzeletbeli vonal mentén. (Pl. terem egyik fala mellett). Állításokat fogok felolvasni, akire igaz, az lépjen egy kis lépést előre. (Hagyjunk kis időt a gondolkodásra.)</p> <p>Egy újabb állítással folytatjuk. Akire igaz lépjen egy kis lépést előre. Néha ezt nehéz eldönteni, de a szerepetek kitalálásába ez is belefér. Gondoljátok végig, hogy mi valószínűbb: inkább igaz vagy nem? (Így tovább egészen a 15. állításig.) Magatokban számoljátok mennyit léptek előre!</p> <p>Most maradjatok a helyeteken! Nézzetek körül, hogy hol álltok! Mennyit léptetek előre?</p> <p>A tanár odalép az egyik elől állóhoz: Ő vajon ki lehet? A diákok találgatnak, de az illető még nem leplezi le a szerepkártyáját. Ezt még néhány diák esetében</p>	Plenáris, csoportjáték	interaktív C- jelű feladatlap
-----------	---	---	---------------------------	--------------------------------------

		<p>kipróbáljuk, majd mindenki elmondja, hogy mi volt a kártyáján.</p> <p>Megbeszélés:</p> <p>Milyen érzés volt előrejutni?</p> <p>Milyen érzés volt lemaradni?</p> <p>Milyen érzés volt, ahogy láttad a többieket?</p> <p>Mi érintett meg a legjobban?</p>		
0,5 perc	Az órai feladatok felidézése, az óra összefoglalása	<p><u>VI. Óra végi összefoglalás.</u></p> <p>A mai órán azt jártuk körbe, hogy milyen lehet a többség-kisebbség kapcsolata, hogyan érezhetünk és gondolkodhatunk ezzel kapcsolatban. Meghallgattuk egymás véleményét, voltunk többségben, kisebbségben egy- egy téma kapcsán. (Fakultatív házi feladat.)</p>	frontális közlés	

10 perces kiemelhető blokk

Célcsoport/osztály: 12. osztály (2.óra)

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: 2. Társadalmi együttélés- többség és kisebbség

Órakeret/Időtartam: 10 perces blokk (45 perces órából/foglalkozásból kiemelve)

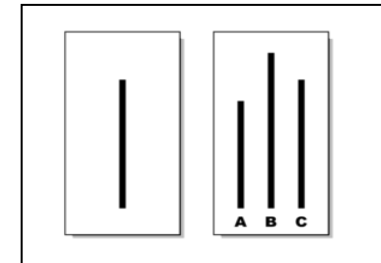
Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/ tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
0,5 perc	Ráhangelődés a társadalmi együttélés témájára	<u>I.Ráhangelődés a témára</u> Az emberek igen sokfélék. A társas élet egyik rejtélye, hogy a nagyon különböző egyének miként képesek sikeresen együtt élni, együttműködni csoportokban, közösségekben és társadalmakban. Úgy tűnik, az emberek általában alkalmazkodnak egymáshoz, de nagyon sok feszültség, félelem, bizalmatlanság is adódik a köztünk lévő különbségekből	Tanári közlés	
9,5 perc	A tanulók néhány gondolat mentén elmélyednek a többség- kisebbség kérdésében, attitűdjüknek megfelelően választanak, hogy mi számukra a rokonszenves megfogalmazás, ezt saját szavaikkal is megerősítik.	<u>II. Mit jelent számodra a többség- kisebbség kérdése?</u> A következő feladathoz, hoztam nektek négy idézetet a többség-kisebbség témájával kapcsolatban. Ezeket elhelyezem az osztályterem négy sarkában. Arra kérek titeket, hogy sétáljatok körbe, olvassátok el az idézeteket és álljatok ahhoz, amelyik számotokra a leginkább rokonszenves gondolatot fogalmazza meg. Most, hogy választottatok néhány embert megkérdezek, hogy miért így alakult a választása. Mit jelent számodra ez az idézet? Esetleg eszedbe jutott róla valamilyen élményed, tapasztalatod?	Egyéni, majd nagycsoportos megbeszélés.	B-jelű feladatlapról az idézetek kinyomtatása legalább A4-es méretben

Melléklet:

A FELADATLAP

A pszichológusok kísérleteket folytatnak az emberi viselkedés tanulmányozására.

Az egyik legtöbbet kutatott téma a konformitás. Solomon Asch egyik kísérletében (1980) meglepő eredményre jutott. Kísérleti személyeit arra kérte, hogy jól látható vonalak hosszúságáról hozzanak ítéletet. A kísérleti személyeknek például azt kellett eldönteniük, hogy három különböző hosszúságú vonal közül melyik ugyanolyan hosszú, mint egy negyedik vonal. A feladat rendkívül egyszerű volt (az eredeti vonal a c-vel megegyező hosszúságú), és mindenki képes volt a helyes választ adni, amikor egyedül kérdezték.

Ezt követően Asch csoport helyzetben vizsgálta a jelenséget. Úgy alakította a helyzetet, hogy az egyén a csoport előtt hozza meg a döntést. A csoport nem valódi kísérleti személyekből állt, Asch előre megmondta nekik, milyen – hibás – választ kell adniuk. A kísérleti személyek ezt természetesen nem tudták, csupán azt észlelték, hogy a többi ember egységesen más véleményt képvisel, mint ők. A kísérleti személyek több mint harmada (35%) ebben a helyzetben alkalmazkodott a csoport véleményéhez és a nyilvánvalóan hibás választ mondta. Gondolhatnánk arra, hogy a kísérleti személy az addigi élettapasztalata alapján úgy ítélte meg, hogy ha a többiek egybehangzóan más véleményre jutnak, mint ő, akkor nyilván nekik lehet igazuk, hiszen a „többségnek van igaza”. Amikor azonban a kísérlet egyik módosításában a csoportból a kísérleti személyen kívül még valaki más is eltérő véleményt képviselt – mindegy, hogy jót vagy rosszat –, a kísérleti személyeknek mindössze hat százaléka viselkedett konformista módon. Ha a dolog háttérében valóban a „többségnek igaza van” -elv állna, akkor a beavatatlan személyek ebben a helyzetben is a többségi véleményt hangoztatták volna, ám nem ez történt. Az emberek olykor teljesen máshogy viselkednek egy csoportban, mint ahogy magányosan tennének. Akár meggyőződésükkel ellentétes véleményt is képesek képviselni. A csoport tehát képes a maga képére formálni az embert, aki tagjává válik.

Kiegészítés: Asch kísérletének egyik variációjában összesen két beavatott személy volt, akiknek a csoport egészét kellett befolyásolniuk a rossz válasz irányába. A kutatók azt találták, hogy amennyiben határozottan és következetesen képviselték a rossz véleményt, a kísérleti személyek mintegy harmadát sikerült úgy befolyásolniuk, hogy legalább egy helytelen választ adjanak. Ha azonban a két beavatott személy ingadozott, vagy bármilyen következetlenséget mutatott ítéleteiben, a hatás megszűnt, befolyásoló erejüket, meggyőzőképességüket elveszítették. A kisebbségek tehát hatékonyan képesek befolyásolni a többséget, azaz a csoport véleményét a sajátjuk irányába megváltoztatni. Ilyenkor az emberek a kisebbséget magabiztosabbnak és hozzáértőbbnek tartják, mint a többségi véleményt.

B Feladatlap

<p>„Minden ember élete ugyanannyit ér, és egyformán méltó a védelemre.”</p> <p>Joanne Kathleen Rowling</p>	<p>„Távolról sem kell mindenben egyetérteni, épp attól érdekes a világ, hogy sokan sokfélét gondolunk róla.”</p> <p>Mérő László</p>
<p>„Én (...) én vagyok, és akkor sem változtatom meg az ízlésemet, ha az egész emberiségnek egybehangzóan más is a véleménye. Ha nekem nem tetszik valami, hát nem tetszik és kész. A világon semmi okát sem látom, miért kellene tetszést majmolnom, csak azért, mert embertársaim többségének tetszik valami, vagy legalábbis úgy tesznek, mintha tetszenék nekik. Abban, hogy mi tetszik, vagy mi nem tetszik nekem, nem indulhatok a divat után.”</p> <p>Jack London</p>	<p>„Ha valakivel találkozol, gondolj arra, hogy a találkozás mögött ezer és ezeregy ok rejlik. Minden emberi kapcsolat szent egymásra találás. A másik emberben önmagad másik felét ismered fel, minden vonásában saját vonásaidat látod meg. Amit róla gondolsz, magadról gondold. Amit vele teszel, magaddal teszed. Amit róla képzelsz, azt magadról képzeled. Mindaz, amit neki kívánsz, egy napon veled fog megtörténni.”</p> <p>Hioszi Tatiosz</p>

C- feladatlap

Szerepkártyákon található szerepek: (Annyi szerep kell, ahány tanuló van. Egy kártyát több ember is megkaphat, így arról is érdemes lehet beszélni, hogy azonos kártya kapcsán milyen különböző elképzelésekre juthatnak a tanulók. A tanár felkérhet megfigyelőket is.)

- **25 éves anya, aki egyedül neveli a gyermekét**

- 15 éves kamaszlány, akinek cukorbaja van
- 16 éves punk fiú, gazdag szülők gyermeke
- 20 éves munkanélküli, boszniai menekült
- 17 éves, túlsúlyos gimnazista fiú
- 21 éves budapesti hajléktalan
- 15 éves, gyermekotthonban élő szakmunkástanuló
- 17 éves, heroinfüggő anya
- 20 éves, illegálisan az országban tartózkodó ázsiai férfi
- 14 éves kínai lány, aki esténként a szülei éttermében dolgozik/segít
- 17 éves kerekesszékes fiú
- 40 éves egyetemi tanár
- 18 éves, érettségi előtt álló roma lány
- 20 éves álláskereső lány, aki vidékről jött Budapestre
- 56 éves férfi, fuvarozóként dolgozik
- 19 éves lány, német nemzetiségi táncot tanít

Állítások:

1. Sosem voltak komoly anyagi gondjaid.
2. Úgy érzed a kultúrádat, vallásodat tisztelik ott, ahol élsz.
3. Nem kell attól félned, hogy a rendőr megállít az utcán.
4. Ha segítségre van szükséged, sok emberhez fordulhatsz.
5. Bármikor meg tudod hívni magadhoz a barátaidat.
6. Nem kell attól tartanod, hogy megtámadnak az utcán.
7. Vannak terveid a jövőre nézve.
8. Úgy érzed, elismerik a tudásodat és a képességeidet.
9. Nem kell féltened (majd) a gyermekeidet.
10. Te döntesz arról, mit tanulsz tovább.
11. Van szavazati jogod, részt vehetsz a választásokon.
12. Szép lakásban élsz, van telefonod, tévéd.

13. Könnyen hozzáférsz az internethez.
14. Gyakran fordulnak hozzád tanácsért.
15. Oda mész, ahová akarsz.

Fakultatív házi feladat

Végezzetek kísérletet a konformitás vizsgálatára, próbáljátok ki, hogyan reagálnak az emberek arra, ha egy csoport valamilyen feltűnő, de egységes viselkedést végez!

Például:

1. Menjete ki az utcára, és rendeződjete csoportokba!
2. Keressete egy olyan helyete, ahol sokan láthatnak titeket, majd kezdjete el mereven nézni valamit (pl. egy emeleti ablakot)!
3. Figyeljete meg, hányan alkalmazkodnak hozzátok, hányan kezdenek el ugyanarra a pontra tekintgetni!
4. Vajon változik ez az arány, ha növelite a csoportotok méretét?
5. Vajon változik ez az arány, ha valamilyen karakteresebb viselkedést választotok? (Pl. fal mellett szorosan közlekedés)